

DE VERGIFTIGE PIJLEN IN CENTRAAL-AFRIKA.

(UIT STANLEY'S LAATSTE REIS).

Een van de beide uittreksels uit STANLEY's derden brief, waarin hij zijne laatste reis door Afrika beschrijft, handelt over de krijgslisten der stammen, die STANLEY heeft ontmoet; het andere behandelt de vergiften, die de inboorlingen bereiden en waarmede zij de punten hunner pijlen bestrijken.

Zooals den lezer misschien bekend is, verkeerden de reizigers reeds van den eersten dag af aan in twist met de inboorlingen; zij maakten dan ook weldra kennis met de krijgslisten der wilden. Alles wat deze dan ook door hun onontwikkeld verstand konden verzinnen om de vreemdelingen te kwellen, werd door hen in het werk gesteld; zoo verborg het voetpad voortdurend kuilen, wel is waar niet diep, maar zij waren gevuld met scherpe houtspaanders en dit alles was behendig bedekt met groote bladeren; voor lieden, die blootsvoets liepen, was dit eene verschrikkelijke marteling. Dikwijls drongen de scherpe punten geheel door den voet heen; of op eene andere keer bleef alleen het uiteinde in het vleesch zitten, en dit had dan koud vuur tengevolge. Tien der mannen, die STANLEY als dragers begeleidde of andere diensten deden, werden op deze wijze aangetast, en wel zóó hevig dat slechts enkelen herstelden en hun werk konden hervatten. Om van het eene dorp in het andere te komen, had men lijnrechte wegen, die ongeveer 100 yards lang en 12 voet breed waren (een Engelsche voet = 33 cM.; een yard = 914 cM.) en die geheel ontdaan waren van kreupelhout, maar bezet met de scherpe punten, die zorgvuldig en behendig verborgen waren op alle plaatsen, waar men zou meenen zich zonder voorzorg te kunnen wagen. Wat het eigenlijke voetpad betreft, dit was krom en maakte eene groote bocht; de dwarsweg daarentegen zag er veel aanlokkender uit; hij was zoo recht en zoo kort! Bij den uitgang van het dorp bevond zich een wachter, die belast was met het slaan van de trom en het alarm blazen, opdat iedereen zijn boog en pijlen zou kunnen grijpen en zich naar de af-

gesproken plaats begeven; in weerwil van al deze vijandige maatregelen verloor de troep van STANLEY geen enkel man, maar zij had een groot aantal gewonden.

Zoo was het ten minste bij het begin der reis, maar toen de reizigers dieper in het land doordrongen, waren zij aan grootere gevaren bloot gesteld. Dicht bij de plaats, waar zich de stroomversnellingen van de Nejambi bevinden, merkte STANLEY op, dat de muren van de hutten der inboorlingen, de geheele streek door, door dwarsbalken tegen de schoten der vergiftige pijlen beschermd waren. »Te Avisibba (Ayr-Sibba) ongeveer half weg tusschen de Pangawatervallen en de Nepakorivier vielen de inboorlingen onverschrokken ons kamp aan. De hoeveelheden vergiftige pijlen, die zij gemaakt hadden, maakten, dat al het voordeel, zooals zij ten minste meenden, aan hunne zijde was; en werkelijk indien 't vergif versch is, is het bijna altijd doodelijk. Luitenant STAIRS en vijf der mannen werden op deze wijze verwond; luitenant STAIRS door een pijl, waaraan het vergif verdroogd was; dat vergif moest er reeds sedert eenige dagen aangezet hebben. Ongeveer na drie weken herstelde de gewonde, maar het duurde maanden, voordat de wond was dicht gegroeid. Een der mannen kreeg een lichten prik aan zijn handgewricht; hij stierf vijf dagen later onder eene aanhoudende stuiptrekking. Een ander werd dicht aan den schouder in zijne armspieren getroffen; hij stierf zes dagen later dan de eerste eveneens onder hevige stuiptrekkingen. Een derde bekwam een veel lichtere wond aan de keel; hij stierf naar ik meen den zevenden dag, en een vierde, die aan zijne zijde verwond werd, stierf nog denzelfden nacht. Allen eindigden hun lijden onder hevige stuiptrekkingen.

»Wij waren zeer verlangend te weten, welk vergif dit was, dat zulk eene doodelijke werking had. Toen wij van het Nyanzameer terug kwamen om hulp te bieden aan de colonne van den majoor BARTHELOT, die de achterhoede vormde, hielden wij ons te Avisibba op; toen wij daar zoo tusschen de hutten rondsuffelden, vonden wij pakjes gedroogde roode mieren. Zoodoende kwamen wij te weten, dat de lichamen van deze insecten gedroogd en tot poeder gestampt en vervolgens gekookt werden in palmolie en dat men dan hiermede de houten punten, die de uiteinden der pijlen vormden, insmeerde; dat die lichamen, zeide ik, het vergif waren, dat ons zooveel mannen in den bloei van 't leven, onder zulk een verschrikkelijk lijden ontnomen had.

Thans verwonderen wij er ons over, dat wij omtrent dit punt zoo lang in onwetendheid zijn gebleven; met behulp van de insecten, die

wij aangetroffen hebben, zouden wij even goed ook tal van vergiften hebben kunnen bereiden.

»De groote zwarte mier, wier beet eene dikke blaar veroorzaakt, zou, indien men haar op dezelfde wijze bereidde, nog venijniger zijn. De kleine grijze rupsen zouden ook kunnen dienen als vergif, dat iemand onder hevige pijnen zou dooden. De opgeblazen spinnen, ter lengte van een Engelschen duim (een Engelsche duim = 0.0253 M.), die bedekt zijn met kleine naalden, die bij het aanraken pijn veroorzaken, zouden ook nog een preparaat kunnen vormen, de gedachte aan welks uitwerking ons reeds doet rillen.

»Al deze vergiften worden in de bosschen bereid. De wilden ontsteken hunne vuren in de diepste diepten van het woud, en daar maken zij dan dat noodlottige vergif, dat zelfs nog doel treft bij den kolossalen olifant. Het is verboden deze kokerij dicht bij de dorpen te verrichten. Het is dus in het bosch, dat de wilde zijne pijlen bestrijkt; vervolgens bedekt hij de punt met verse bladeren, om zelf niet het slachtoffer van zijn vergif te worden, en dan is hij gereed voor den strijd.”

Revue Scientifique.